

Slikstoornis (dysfagie)

In deze patiëntenfolder vindt u meer informatie over hoe slikken werkt, welke onderzoeken er zijn als het slikken moeilijk gaat en wat eraan gedaan kan worden.

Normale slikproces

Naast de bewegingen van het hoofd en de hals zijn er meer spieren en meer functies in dit gebied, denk aan eten, drinken en spreken. Slikken doen we 1-2 keer per minuut. Om goed te kunnen slikken moeten alle spieren in dit gebied goed samenwerken. Zie pagina 4 voor een aantal afbeeldingen van de animatie over het normale slikproces (hoe een hap of slok van de mond naar de slokdarm gaat). Door de QR code (op pagina 4) te scannen is de animatie online te bekijken. U kunt ook deze link gebruiken: [Amsterdam UMC Normale Slikproces](#).

Slikproblemen

Wanneer de spieren in het hoofd- halsgebied niet goed werken kunt u slikproblemen ervaren. Twee veelgenoemde problemen zijn:

- eten dat in de keel blijft hangen
- verslikken

Door de QR code (op pagina 4) te scannen is de animatie online te bekijken. U kunt ook deze link gebruiken: [Amsterdam UMC Slikproblemen](#).

Slikonderzoek

Wanneer het slikken niet goed gaat zijn er verschillende onderzoeken om te bepalen waarom het slikken niet goed gaat en wat je daar aan kan doen:

- Functioneel slikonderzoek
- Slikvideo
- FEES (functioneel endoscopische beoordeling van het slikken)

Functioneel slikonderzoek

- Waarom een functioneel slikonderzoek?

Als u slikproblemen ervaart, dan kan de logopedist een functioneel slikonderzoek uitvoeren. Met een functioneel slikonderzoek beoordeelt de logopedist de slikfunctie 'van buiten'. Dit onderzoek kan aangevraagd worden door bijvoorbeeld de KNO-arts, kaakchirurg of neuroloog.

- Wat gebeurt er tijdens het functioneel slikonderzoek?

De logopedist kijkt naar de beweging van uw lippen, tong, kaak, keel en strottenhoofd.

U krijgt wat water te drinken en/of appelmoes of koek te eten. Ook stelt de logopedist vaak vragen over het slikken. Zo kan beoordeeld worden of het kauwen en slikken normaal is of afwijkend. En wat er moet gebeuren om de klachten te verminderen.

- **Wie zijn er aanwezig tijdens het functioneel slikonderzoek?**
Er is een logopedist aanwezig en soms een stagiaire of coassistent.
- **Hoe lang duurt het functioneel slikonderzoek?**
Het onderzoek duurt ongeveer 30 minuten.
- **Wat gebeurt er na het functioneel slikonderzoek?**
De logopedist geeft adviezen over welke dingen u kunt aanpassen om het slikken makkelijker te maken. Bijvoorbeeld een aanpassing in hoofdhouding of dikte van de voeding. Ook kunt u oefeningen krijgen om de spieren van het slikken te trainen.

Als er uit het functioneel slikonderzoek onvoldoende informatie komt, kan een slikvideo of FEES aangevraagd worden: onderzoeken waarbij het slikken ‘van binnen’ wordt bekeken door een röntgenapparaat of een endoscoop.

Slikvideo

- **Waarom een slikvideo?**
U kunt een slikvideo krijgen, omdat u slikproblemen ervaart. Bijvoorbeeld verslikken in eten of drinken of het gevoel dat eten in de keel blijft hangen. Met een slikvideo wordt via röntgenstralen in kaart gebracht wat er gebeurt voor, tijdens en na het slikken. Het onderzoek vindt plaats op de afdeling Radiologie.
- **Wat gebeurt er tijdens de slikvideo?**
U zit voor een röntgenapparaat en krijgt contrastmiddel dat u opdrinkt. Ook krijgt u bariumbrood. Tijdens het slikken worden bewegingen van de tong, kaak en keel- en slokdarmspieren beoordeeld.
- **Wie zijn er aanwezig tijdens de slikvideo?**
Er is een laborant en soms logopedist of radioloog aanwezig tijdens het onderzoek.
- **Hoe lang duurt de slikvideo?**
De slikvideo duurt ongeveer 15-20 minuten.
- **Wat gebeurt er na de slikvideo?**
De beelden worden beoordeeld door een team van radioloog, KNO-arts en logopedist. De behandelend arts zal met u de uitslag bespreken en wat er gedaan kan worden om uw slikproblemen te verminderen.

Zie ook de folder [Slikvideo, slikfoto](#).

FEES (functioneel endoscopische evaluatie van het slikken)

- **Waarom een FEES?**
FEES staat voor: Flexibele Endoscopische Evaluatie van het Slikken. Endoscopisch houdt in dat de arts een bestuurbaar slangetje (scoop) met een kleine camera en lichtbron inbrengt. In het geval van de FEES gebeurt dit inbrengen via de neus.
U kunt een FEES-onderzoek krijgen, omdat u slikproblemen ervaart. Bijvoorbeeld verslikken of het gevoel dat er eten in de keel blijft hangen. Met een FEES-onderzoek kan in kaart gebracht worden wat er gebeurt voor, tijdens en na het slikken. Er is direct zicht op de keel, begin van de luchtpijp en het eten en drinken.
- **Wat gebeurt er tijdens een FEES?**
Vóór het onderzoek krijgt u een aantal vragen over uw klacht en over het slikken. Daarna brengt de KNO-arts een dun slangetje met camera in via de neus. Zo kunnen de stembanden, het strottenhoofd en de keel worden bekeken en is te zien wat er gebeurt tijdens het slikken.

U krijgt tijdens het onderzoek verschillende dingen te eten en drinken: water of melk, appelmoes met blauwe kleurstof en ontbijtkoek. U kunt ook zelf eten en drinken meenemen. Het onderzoek doet geen pijn. Het kan soms wel kriebelen of gevoelig zijn in de neus.

- **Wie zijn er aanwezig tijdens de FEES?**

Er zijn een KNO-arts en logopedist aanwezig bij de FEES. Soms is er een stagiaire of co-assistent aanwezig.

- **Hoe lang duurt de FEES?**

De FEES duurt ongeveer 20 minuten.

- **Wat gebeurt er na de FEES?**

De KNO-arts en logopedist bespreken met u de beelden en geven adviezen over welke dingen u kunt doen om het slikken makkelijker te maken. Bijvoorbeeld een aanpassing in hoofdhouding of dikte van de voeding. Ook kunt u oefeningen krijgen om de spieren van het slikken te trainen.

Als er uit de FEES onvoldoende informatie komt, kan er aanvullend onderzoek aangevraagd worden, bijvoorbeeld een slikvideo. Of een verwijzing naar een andere specialist, zoals de neuroloog of maag-, darm-, leverarts (MDL-arts).

Samenwerking

De logopedist werkt nauw samen met andere zorgverleners, zoals KNO-arts, kaakchirurg, radiotherapeut en mondhygiënist. Het is belangrijk dat het eten en drinken wat u binnen krijgt voldoende voedingsstoffen bevatten en energie geeft, zodat u niet afvalt. Bij slikproblemen is dit kwetsbaar. Daarom heeft de logopedist veel contact met de diëtist om af te stemmen wat de patiënt kan eten en drinken. Zie ook www.amsterdamumc.nl/nl/dietetiek.

Normale slikproces

Slikproblemen

Eten dat in de keel blijft hangen

Verslikken

